
Engasjement og taushet i møte med politisk konflikt

DEBATT

LISE HANSEN SKÅREN

liseskaaren@gmail.com

Lise Hansen Skåren er spesialist i øre-nese-halssykdommer og overlege ved Øre-, nese-, halsavdelingen, Sørlandet sykehus, Kristiansand.

Forfatteren har fylt ut ICMJE-skjemaet og oppgir ingen interessekonflikter.

IDA TVETER

Ida Tveter er spesialist i infeksjonssykdommer og overlege ved Infeksjonsseksjonen, Nordlandssykehuset, Bodø.

Forfatteren har fylt ut ICMJE-skjemaet og oppgir ingen interessekonflikter.

Som leger har vi et særskilt ansvar for å si ifra når medisinsk nøytralitet krenkes og sivilbefolkning angripes i strid med Genèvekonvensjonene.

I debattinnlegget «Etisk ryggrad i møte med politisk konflikt» publisert i Tidsskriftet 26.1.2024 beskylder forfatterne Legeforeningen for et ensidig politisk engasjement i krigen i Gaza ved at foreningen stiller seg bak flere solidaritetsmarkeringer [\(1\)](#).

To arrangementer er nevnt i innlegget: «Hele landet for fred i Gaza», arrangert den 16.12.2023 av Amnesty, Den norske kirke, LO, Unio og Fellesutvalget for Palestina og støttet av et bredt utvalg av fagforeninger og sivile organisasjoner, og «Helsevesenet skal ikke angripes – i solidaritet med helsearbeidere i Gaza», den 11.12.2023. Legeforeningens president imøtegår tydelig påstandene i sitt tilsvarende svar samme dag [\(2\)](#).

Som medarrangører i flere av markeringene under parolen «I solidaritet med helsepersonell i Gaza» har vi på vår side etterlyst et *større* engasjement fra Legeforeningen. Foreningen sentralt stilte seg bak arrangementet 11.12.2023, men ikke de øvrige arrangementene under samme parole 11.11. og 17.11.2023 og 15.1.2024.

«Som medarrangører i flere av markeringene under parolen 'I solidaritet med helsepersonell i Gaza' har vi på vår side etterlyst et større engasjement fra Legeforeningen»

De øvrige parolene for arrangementet 11. desember var: «Varig våpenhvile for å hindre fremtidige sivile dødsfall og skade på Gazas sykehus og helseinstitusjoner. Fri tilgang for humanitær nødhjelp til hele Gazastripen. Opphør av Israels blokade av vann, elektrisitet og drivstoff. Respekt for medisinsk nøytralitet og umiddelbart opphør av alle angrep på helseinstitusjoner» (3).

Kravet om våpenhvile, medisinsk nøytralitet og stans i angrep på helsevesenet samt tilgang på humanitær hjelp har også vært framsatt av flere internasjonale nøytrale aktører, inkludert Verdens helseorganisasjon (4). FN har gjentatte ganger understreket behovet for tilgang på humanitær hjelp (5). Kravet ble også framsatt i den nylige kjennelsen fra Den internasjonale domstolen i Haag, der Sør-Afrika har stevnet Israel for brudd på folkemordkonvensjonen (6).

I debattartikkelen skriver forfatterne: «Den unyanserte og uforbeholdne støtten til helsearbeidere i Gaza kan i dette henseende og i verste fall tolkes som en direkte støtte til terrororganisasjonen Hamas og deres mål om folkemord på jøder» (1). Slike antydninger om at vi gjennom våre solidaritetsmarkeringer støtter folkemord på jøder, oppfatter vi som svært grove anklager og ødeleggende for en god debatt. Vi fordømmer selvsagt på det sterkeste Hamas' brutale angrep 07.10.2023 og har på ingen måte i våre markeringer uttrykt støtte til Hamas.

FNs generalsekretær António Guterres uttalte nylig: «Nothing can justify the collective punishment of the Palestinian people» (5). Våre markeringer er ikke partsinnlegg, men forsvar for humaniteten og den medisinske nøytraliteten. Vi ser stadig flere konflikter der angrep på helseinstitusjoner og helsevesen brukes som en aktiv del av krigføringen (7). Vi som helsepersonell er nødt til å være tydelige og bruke den makta vi har for å slå hardt ned på dette. Nå er det Gazas helseinstitusjoner som angripes.

«Taushet er ikke nøytralitet når vi opplever grove brudd på krigens folkerett»

Taushet er ikke nøytralitet når vi opplever grove brudd på krigens folkerett. Vi mener at leger og andre helsearbeidere har et særskilt ansvar for å si ifra når medisinsk nøytralitet krenkes og sivilbefolkning angripes i strid med Genèvekonvensjonene. Vi oppfordrer alle kolleger til å bruke stemmene sine, og vi håper Legeforeningen blir synligere i sin fordømmelse av «ethvert angrep på uskyldige sivile, helsepersonell og helseinstitusjoner» (2).

REFERENCES

1. Ødegaard CS, Samersaw-Lund M-B, Fric R et al. Etisk ryggrad i møte med politisk konflikt. Tidsskr Nor Legeforen 2024; 144. doi: 10.4045/tidsskr.24.0034. [CrossRef]

2. Rime A. Etisk ryggrad og forsvar for medisinsk nøytralitet. Tidsskr Nor Legeforen 2024; 144. doi: 10.4045/tidsskr.24.0052. [CrossRef]
3. Facebook. Helsevesen skal ikke angripes – I solidaritet med helsearbeidere i Gaza. <https://www.facebook.com/events/1382167102696607/?ref=newsfeed>. Lest 28.1.2024.
4. Verdens helseorganisasjon. WHO Director-General's opening remarks at the media briefing – 10 January 2024. <https://www.who.int/director-general/speeches/detail/who-director-general-s-opening-remarks-at-the-media-briefing---10-january-2024> Lest 28.1.2024.
5. FN. Secretary-General's statement to the press on the Middle East. <https://www.un.org/sg/en/content/sg/speeches/2024-01-15/secretary-generals-statement-the-press-the-middle-east> Lest 28.1.2024.
6. International Court of Justice. Application of the Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide in the Gaza Strip (South Africa v. Israel). Summary 2024/1. <https://www.icj-cij.org/case/192> Lest 28.1.2024.
7. Blanchet K, Rubenstein L, Taithe B et al. Have attacks on healthcare become the new normal? a public health call to action for armed conflicts before it is too late. Confl Health 2023; 17: 56. [PubMed][CrossRef]

Publisert: 2. februar 2024. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.24.0067

Mottatt 31.1.2024, godkjent 1.2.2024.

Opphavsrett: © Tidsskriftet 2026 Lastet ned fra tidsskriftet.no 14. juli 2026.